Ao. 1856. Zaturdag 16 Februarij. No. 21.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements-Secretarie.

Aanzoek voor Vrijgeving.

1856.
15 Feb. Van de slavin *Cornea*, geboren in 1810, waarvan de moeder onbekend is, toebehoorende voor den vrijdom aan A. M. Geijken.
" Van den slaaf *Klein*, geboren in 1838, zoon van *Truij* of *Trowé*, toebehoorende voor den vrijdom aan J. H. Westphal.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Eerste afkondiging.

Gouvernements-Secretarie.

Post-Kantoor.

Op aanstaanden Donderdag den 21sten dezer, des namiddags ten *een* ure, zullen de per 's Rijks Koloniale Schroefboot *Paramaribo*, via *Coronie*, *Nickerie* en *Demerary* te verzenden Mail-pakketten worden gesloten.

Paramaribo, den 15 *Februarij* 1856.

De Ambtenaar belast met de Posterij,
J. S. BURNE.

Op DINGSDAG den 19n. Februarij e. k., zal door Zijne Excellentie den Heer Gouverneur, des morgens ten *half negen* ure, ten Gouvernements huize PUBLIEKE AUDIENTIE worden verleend, ter gelegenheid van den Verjaardag van Z. M. onzen geëerbiedigden KONING.

Paramaribo, den 15 *Februarij* 1856.

De Adjudant van den Gouverneur,
F. P. KAMERLING.

Burgerlijke Stand.

Paramaribo, den 15 *Februarij* 1856.

Op heden zijn in Ondertrouw opgenomen:

Cornelis Oosterling
en
Anna Johanna Hendrica Straman, zich vroeger genoemd en geschreven hebbende: Anna Hendrica Straman, ook wel Anna Straman.

Samuel Charles Noord.
en
Christina Wilhelmina Ferdadina Meubelman.

De Adjunct Ambtenaar van den Burgerlijken Stand
A. F. VAN AMSON.

Eerste afkondiging.

POLITIE.

In het belang van den algemeenen gezondheidstoestand worden de Ingezetenen dezer stad en van hare buitenwijken dringend aangemaand, om de goten of trensen bij hunne woningen en op derzelver binnenplaatsen behoorlijk te reinigen, van wied te zuiveren en schoon te houden; wijders, om gedurende de aanhoudende droogte, de straat vóór hunne woningen twee malen daags, en wel des morgens tusschen *zes* en *acht* ure en des namiddags tusschen *vier* en *zes* ure, met water te laten begieten.

Paramaribo, den 13 *Februarij* 1856.

De Procureur Generaal,
J. Æ. LISMAN.

POLITIE.

Bij de Politie aangifte gedaan zijnde van het vermissen:

1o. van *eenen zilveren LEPEL*,
en 2o. van *eene zilveren VORK*,

beiden met *eenen gekroonden draak* gemerkt, zoo wordt een ieder gewaarschuwd, om deze voorwerpen niet te koopen, en uitgenoodigd, om, bijaldien dezelven ter verkoop mogten worden aangeboden, aan te houden, en daarvan onmiddellijk ten burele der Politie 1e. Afdeeling, gehouden wordende aan den *Waterkant* bij de *Platte Brug*, aangifte te doen.

Paramaribo, den 15 *Februarij* 1856.

De Procureur Generaal,
J. Æ. LISMAN.

POLITIE.

Gedurende de afgeloopene week is bij de Politie opgaaf gedaan, dat zich uit de stad en hare omstreken heeft verwijderd:

1o. De slavin *Truitje*, aankomende A. Wiessel.

Terwijl sedert 1 November ll. als afwezig zijn opgegeven:

1o. De slaaf *Abraham*, aankomende J. Fernandes Jr.
2o. De slavinnen *Wilhelmina* en *Dido*, aankomende den grond *Elisabethshoff*, in dienst van E. J. S. Stieger.
en 3o. De slaaf *Lucas*, aankomende J. Lyon.

Elk en een iegelijk wordt ernstig aangemaand, om voorzeide slaven niet op te houden, te huisvesten, of voor zich te doen arbeiden, daar men zich door zoodanige handelwijze zou blootstellen aan de straffen bij de Publicatie van 5 Februarij 1834, G. B. No. 1, vastgesteld.

Paramaribo, den 15 *Februarij* 1856.

De Procureur Generaal,
J. Æ. LISMAN.

Transporten.

(2558) Den 15den Februarij 1856. W. F. Caupain aan J. J. Buillab, van het Erf met de daarop staande Gebouwen aan de *Prince straat*, N. W. La. E No. 267, O. W. La. D No. 843.

Idem. De Exploicteur aan J. C. Esser, van ½ in het Erf en daarop staande Gebouwen aan de *Domine straat*, N. W. La. C No. 32, O. W. La. C No. 109.

Paramaribo, den 15 *Februarij* 1856.

De Griffier bij het Geregtshof,
MARTINI VAN GEFFEN.

(2217) Bij inschrijving worden te koop aangeboden, van de plantaadje *Guinesche Vriendschap*, aankomende den Boedel S. DE LA PARRA;

22 VATEN SUIKER

De inschrijvings-billetten zullen bij het Departement der *Onbeheerde Boedels* worden aangenomen tot Maandag den 18den dezer, des voormiddags ten 11 ure, en het hoogste bod goedgekeurd zijnde, zal na toewijzing, binnen *acht* dagen, de Suiker voor rekening en risico van den kooper, van plantaadje moeten worden afgehaald.

Paramaribo, den 15 *Februarij* 1856.

De Secretaris bij het Collegie van Commissarissen voor het Departement der Onbeheerde Boedels,
J. ELLIS.

De Belgische Steenkolenmijnen.

II.

Een der voornaamste hinderpalen die de mijnwerkerskunst had te overwinnen, was de ophooping van het water in de mijn. Te naauwernood bevindt gij u in den mond van den put, of het glinsterende zweet, dat langs de gemetselde muren van den ingang zijgt, trekt reeds uwe aandacht; hoe dieper gij daalt, hoe meer de vochtigheid toeneemt. Betast de wanden, de gewelven, de schoren en het verdere houtwerk der mijn, overal voelt gij het water langs stroomen. Deze onderaardsche daauw ontstaat uit de regens die op de oppervlakte van den bovengrond neervallen; het water dringt tusschen de steenlagen door en daalt al lager en lager, tot dat het op eene meer of minder ondoordringbare rots stuit. Gaandeweg evenwel vormt dit water kleine bronnen, beken, soms zelfs uitgebreide kommen of bekkens (*palus inamabilis unda*), die spoedig de uitgravingswerken zouden overstroomen, wanneer de kunst dit niet voorkwam en het kwaad verhielp. In den beginne belemmerde deze verraderlijke en onvermoeibare vijand op eene schromelijke wijze den voortgang van het mijnwerk. Het was het befaamde: tot *hiertoe* zult gij gaan en niet verder." Nooit zou men de werken tot op eene zekere *diepte* hebben kunnen doorzetten, indien er geene middelen waren uitgevonden om de *mijnen* van dit wa-

ter te ontdoen en droog te houden. Eerst waren die middelen hoogst eenvoudig: men leidde het water langs geulen af en trachtte het verder zoo goed mogelijk, bijv. door openingen in de wanden der mijnen, naar buiten af te voeren. Later echter kwam de werktuigkunde den mijnwerker te hulp: omstreeks het jaar 1720 werd het eerste stoomwerktuig naar de inrigting van Newcomen in de omstreken van Luik in toepassing gebragt. Van dat tijdstip breidden de ontginningen zich merkelijk uit: de stoot was nu gegeven. Sedert hebben de zoogenaamde Cornwalsche werktuigen dit eerste vervangen, dat thans reeds tot de geschiedenis behoort. Het stoomwerktuig te Mariemont voert het water uit eene diepte van 260 ellen, waar het in breede, opzettelijk daartoe ingerigte kommen verzameld wordt, naar boven, en wel met eene snelheid van 2600 kan in de minuut. Men heeft in Engeland werktuigen om te pompen die 600 paardenkracht bezitten, en het laat zich aanzien dat dit hulpmiddel der menschelijke nijverheid nog tot eene hoogere volkomenheid zal worden gebragt. Het is toch niet de vorderingen in de werktuigkunde als met den gezigteinder gelegen; hare grenzen verwijden zich naar mate men verder gaat. Wanneer men de sinds eene reeks van jaren in ontginning zijnde mijnwerken van eene zekere uitgebreidheid bezoekt, ontmoet men nog dikwerf naast de nieuwe, soms even vernuftig als stout bedachte en eene ongeloofelijke uitwerking hebbende werktuigen ook dezulke die nog van de kindschheid der kunst dagteekenen; men kan deze laatsten de misgeboorten der kracht en der beweging, de afgelegde kleederen der industrie noemen; het zijn de fossilien der nijverheid, naast de fossilien der natuur liggende.

Een ander bezwaar, niet minder groot dan de ophooping van het water, was de luchtverversching in de mijn. Men heeft daarin aanvankelijk voorzien door *zulke middelen*, als door het gezond verstand en de plaatselijke gesteldheid aan de hand werden gegeven. Het meerendeel der groote mijnen heeft namelijk door middel van zes, acht of tien putten — die men zoo vele wijde luchtbuizen zou kunnen noemen — gemeenschap met de buitenlucht; soms oefenen zij die gemeenschap ook door mijngangen, die in lage en van rondom ingeslotene valleijen uitkomen. Om van deze openingen nog beter partij te trekken en de mijnen te spoediger van het voorhanden bedorven gaz te ontlasten, heeft men ook het vuur te baat genomen en zoogenaamde luchtzuiverende ovens aangelegd, waartoe men de op de plaats zelve gedolven wordende brandstof bezigt. Eensklaps ziet men den naauwen gang, waarin men zich bevindt, door een rooden vuurschijn verlicht, en staat men voor een gloeijend fornuis, dat door een gemetseld verwulfsel van de steenkoollagen afgescheiden is. Deze onderaardsche vuurhaard, bestemd om de lucht door uitzetting te verdunnen, jaagt met den steenkolenrook ook de kwade dampen, die zich in de mijn ophoopen, naar buiten langs eene vierkante buis of koker, een cijclopen-schoorsteen, dien men schier voor den gang naar het verblijf van den eenen of anderen geest der benedenwereld zoude aanzien van een somberen Umbriel, die op met roet bedekte vleugelen naar het haat der aarde vlugt en wien het, om de uitdrukking van den Engelschen dichter te bezigen, ontzegd is door zijne tegenwoordigheid den glansrijken aanschijn der zonne te bevlekken. Van zulk eene wijze van luchtverversching kan men zich echter niet in alle mijnwerken bedienen; terwijl zij bovendien ook dikwijls zeer onvoldoende zoude zijn om het verblijf in uitgestrekte benedenste werkplaatsen der mijn onschadelijk, ja mogelijk te maken. Men heeft alzoo tot eene luchtverversching door middel van werktuigen de toevlugt genomen. Te Mariemont bestaat een ventilator, die door eene tweeledig werkende kracht in beweging wordt gebragt: een rad met kleppen brengt, terwijl het ronddraait, gestadig versche lucht in de mijn; wanneer ditzelfde rad in tegengestelden zin wordt bewogen, trekt het in eene seconde 15 kub. ellen bedorven lucht op, die bij eene warmte van 22 graden wordt verwijderd. Door middel van zulke kunstmatige longen, als men deze werktuigen zoo eens noemen mag, is het der wetenschap — dank hebbe ook de rigting van den luchtstroom in den mijn — gelukt tot op haren bodem de hoeveelheid lucht aan te brengen, bij gebreke waarvan zoowel de laatste levensvonk in den mensch als de vlam der lamp zou worden uitgebluscht. Hoe naauwkeurig men in de bijzonderheden de middelen beschouwt, waardoor de mensch de natuur als 't ware aan zich onderworpen heeft, des te meer staat men verstomd over de kracht der werktuigen en het vernuftige der toestellen, die om zoo te spreken de organen der mijn vormen. Met behulp daarvan toch kan men zeggen dat zij — gelijk de mijnarbeiders zich uitdrukken — werkt, dat zij ademt en leeft; want in de schatting der bevolking eener mijn, vormt deze een wezen, voert zij een naam, en maakt zij eene stoffelijke persoon uit.

III.

De arbeid, die in de kolenmijnen verrigt wordt, kan in drie afdeelingen worden gesplitst: het delven der steenkool, het vervoer in de mijn en het vervoer naar buiten.

Hoe met het delven moet worden te werk gegaan, wordt door de ligging en dikte der aderen aangewezen. In Belgie zijn de steenkool-aderen opmerkelijker door haar aantal en door haren onafgebroken en geregelden loop, dan wel door haren omvang en rijkdom. Te Mariemont heeft de grootste ader geen breedere oppervlakte dan van 1 Ned. el en 26 duim, terwijl men in Engeland en in Amerika aderen aantreft die 10, 20 en zelfs 30 el breed zijn. Deze steenkool-aderen liggen tusschen massa's leisteen, kwarts en andere rotslagen ingesloten, van welke de beitel van den mijnwerker ze moet losmaken. Slechts dan, wanneer men in deze onderaardsche werkplaatsen is afgedaald, kan men zich een juist denkbeeld vormen van den zwaren en vermoeijenden arbeid, dien het uitgraven der steenkool aan den mensch kost. In den naauwen, drukkenden dampkring, die daar heerscht, ziet men de mijnwerkers hunne taak bij een flaauw lamplicht, in al die verschillende, soms uiterst moeijelijke houdingen verrigten, welke de loop der aderen eischt. Dezen liggen op de knieën, genen krommen zich onder het verwulfsel en herinneren u de beelden, op wier hoofden de bouwkunst het lijstwerk van het dak eens gebouws doet rusten; het zijn inderdaad de levende caryatiden der industrie. Anderen, eindelijk, liggen op hunnen rug, met het gelaat naar den dreigenden, meêdoogenloozen vijand gekeerd. Allen, met houweelen en andere gereedschappen gewapend, graven de aderen, welke de rots bevat, uit, doorwoelen ze in alle rigtingen en ontdoen ze geheel van de kostelijke brandstof. Uit de zware, hijgende ademhaling, kan men de inspanning afleiden, welke deze worsteling met de logge, onwillige stof der menschelijke kracht kost. Naar gelang men met de uitgraving vordert, worden de uitgeholde plekken betimmerd of geschoord. De schraalheid der lagen, de moeite, die het in heeft om ze op aanmerkelijke diepte te bereiken, de ontzettende hoeveelheid schoren die de schraging der gewelven vordert, — dit alles maakt de steenkool in Belgie zoo veel duurder dan in Engeland. De aan de aders ontwoekerde kool wordt, hetzij op de handen of armen, hetzij met behulp van werktuigen, naar de tot het vervoer bestemde gangen gebragt, van waar zij, op kleine ijzeren wagentjes, langs ijzeren sporen verder wordt vervoerd.

Men moet niet vergeten dat wij aan de steenkolendelving het ontstaan der spoorwegen verschuldigd zijn. De eerste sporen zijn ten dienste van het mijnwerk bedacht en gebezigd, dit waren toen wel veeleer houten dan ijzeren wegen, maar vele groote uitvindingen zijn, even als deze, in den beginne slechts zeer onvolkomen geweest en hebben pas later een hoogen trap van volkomenheid bereikt.

IV.

Het vervoer der kool in de mijn heeft op tweederlei wijs plaats: door menschelijke en door dierlijke kracht. De menschelijke kracht wordt vertegenwoordigd door kinderen van twaalf tot dertien jaar, meisjes en jongens, die de kolentreinen over de ijzeren sporen voortduwen of voorttrekken. Te Mariemont zijn de vrouwen van den arbeid *in* de mijn uitgesloten; te Charleroi worden zij daarentegen wel daartoe gebezigd, in de gemiddelde verhouding van 180 op de 1000 werklieden. Wij mogen het niet verhelen dat er voor den zedelijken opmerker iets pijnlijks in is gelegen die arme zwakkere wezens in de duisternis der mijn met de mannen ondereengemengd te zien arbeiden, even als dezen in het werkpak gestoken, dat haar een hoogst onbevallig ruw voorkomen geeft, terwijl zij veelal als lastdieren voor de zware wagens gespannen zijn, die zij zwijgend voorttrekken.

De dierlijke kracht bestaat in die van paarden en ezels. Liefst gebruikt men tot het trekken der wagens paarden van een klein slag, eene soort van Schotsche hitten, die bepaaldelijk voor deze bestemming in Belgie worden ingevoerd. Deze dieren schijnen het in de mijn goed te kunnen uithouden, en het gemis van het daglicht wel te kunnen verduren. Men moet zich inderdaad over de glanzigheid van hun haar verwonderen. Velen van degenen die er mager in worden gebragt, zien er na verloop van eenigen tijd vet en tierig uit. Het verstand dezer dieren is inderdaad opmerkelijk; sommige van hen worden blind, maar blijven desniettemin dienst doen, zonder dat men hen met hand behoeft te besturen; alles wat zij met deze blindheid derven, is dat zij de duisternis niet meer zien. Eens in de diepte neergelaten zijnde, komen zij er niet meer uit, tenzij ouderdom hun belet langer van dienst te zijn, of in geval van ernstige ongesteldheid; veelal echter sterven zij in de mijn. Wij hebben hunne stallen bezocht, die vrij ruim en niet zonder eene zekere weelde ingerigt en met houten beschotten of steenen muren bekleed zijn. Ondanks de goede oppassing die zij genieten, gevoelt men zich geneigd het lot dezer dieren te beklagen, voor wie het zonnelicht, noch de frissche veldsloot, noch de vrije malsche weide meer bestaan, waar hunne manen in den wind golfden.

Het vervoer naar buiten heeft door middel van een stoomwerktuig plaats, dat het werk van 110 paarden verrigt: de stof verplaatst hier de stof; de steenkool bevordert hier de delving der steenkool. Beneden in de mijn, door de kolossale kokers of putten naar boven opziende, wordt men met ontzetting bevangen, wanneer men den arbeider, die op den breeden bovenrand van den put staat, zich over den afgrond heen ziet buigen om een geweldig groote ton, *cuffat* genaamd, in welke de kolwagentjes der kinderen gestadig worden geleegd, naar zich toe te trekken, zoodra zij den mond is genaderd. Deze *cuffats* worden met eene betrekkelijk groote snelheid opgeheschen en keeren zich op den rand van den put van zelf om, hunnen inhoud in kruiwagens overstortende, die door mannen, vrouwen of kinderen terstond worden weggereden. In de mijn van Mariemont worden op die wijze dagelijks, door zes putten of kokers, 13,000 hectoliters steenkool naar boven gebragt.

Met behulp der middelen, die der wetenschap en werktuigkunde tegenwoordig ten dienste staan, is men tot op eene diepte in de in-

gewanden der aarde doorgedrongen, welke men vroeger voor den mensch ontoegankelijk achtte. De putten van Mariemont (en dit zijn nog lang niet de diepste, die men in Belgie aantreft) hebben eene diepte van 636 el onder den beganen grond. En waarschijnlijk heeft men nog den eindpaal niet bereikt; men spreekt er althans van om tot op 700 el en lager door te dringen; kortom, men zal al lager en lager afdalen tot dat men op den kalksteen stuit, die de grondlaag van het kolenterrein vormt. In Engeland loopen sommige mijngangen onder de zee door; de arbeiders hooren aldaar dikwerf boven hunne hoofden de kiezelsteenen rollen, die door den golfslag van de rotsen worden afgespoeld; terwijl de bedding van den Oceaan op die plaatsen zoo diep is, dat groote, zwaargeladen schepen er bij stormweer veilig heen en weer varen. Maar, hoe vermetel zulke ondernemingen ook zijn, zoo moet men toch bekennen dat wij, om zoo te zeggen, nog slechts aan de opperhuid onzer planeet krabben. De natuur lacht over onze zwakke uitgravingen; terwijl zij de geheimen in het hart der aarde verborgen op ongekende diepten, onder het zegel van ondoordringbare granietmassa's besloten houdt. Men heeft berekend dat de steenkoollagen in den omtrek van Luik zich tot op eene diepte van meer dan 1300 el onder den beganen grond uitstrekken, zoodat men daar nog lang delven kan zonder te stuiten. Wanneer men daar ter plaatse nog eenige duizenden voeten lager voortgraaft, zal het te moeijelijk worden om 13 of 1400 arbeiders dagelijks in de diepte neer te laten en daaruit op te halen, en men zal het eenvoudiger vinden hen in de mijn te laten. Sommige mijnwerkers spreken van die naderende toekomst reeds zonder veel bezwaar. Waarom zou men, zeggen zij, niet even goed voor menschen woningen in de mijn kunnen inrigten, als men thans reeds onderaardsche vertrekken en loodsen heeft gebouwd, voor berging van werktuigen, stoomketels en gereedschappen en voor stalling van paarden bestemd? Waarom zou men geen keukens beneden in de mijn kunnen aanleggen? De verbeelding des Belgischen mijnarbeiders bebouwt de mijn vooral met *estaminets*, waar hij 's avonds zijn glas faro zou gaan drinken. »Men zou ons dan," hoorde ik een opzigter over den arbeid, wien deze mijnbewoning bijna scheen toe te lagchen, zeggen, »slechts eens in de week naar boven behoeven te halen, en wel des zondags morgens, om de mis te gaan hooren."

Toen wij vijf en een half uur in de mijn hadden doorgebragt, hield mijn gids mij zijn horologie voor. Ik was verbaasd dat het reeds zoo laat was: op deze plaats, waar het zonnelicht is buitengesloten, vergeet men geheel dat de tijd voortgaat. Wij moesten thans aan den terugweg gaan denken, die zonder gids voorzeker nooit door mij zou gevonden zijn in dien donkeren doolhof, waar, op verschillende diepten, drie of vier honderd mijngangen elkander doorkruisen en waar men allerwege trappen en ladders ontmoet. Mijn leidsman, voor wien de mijn eene oude kennis was, lachte hartelijk over mijne vrees voor verdwaling. Ook zonder lamp, zeide hij, kon hij de mijn in alle rigtingen doorloopen, even als zij, die, goed met eenen weg bekend zijnde, dien ook te midden van zwaren mist en nevel kunnen bewandelen, zonder zich eene enkele maal te vergissen. Het nut van den lederen hoed, dien men mij op het hoofd had gezet, bleek mij op nieuw bij het doorkruisen der langgewelfde gangen, door welke schier bij elken voetstap balken en latten dwars heenloopen, waarmede men, zonder den mijnwerkershoed op eene zeer onzachte wijze in aanraking zou komen. Eindelijk kwamen wij bij den koker, of den put aan, en nu zagen wij onder het opstijgen een van lieverlede toenemend lichtschijnsel door de duisternis heenbreken tot wij ten laatste den mond van den put bereikten. Met het licht is het eveneens als met het vaderland en de vrijheid gelegen; om het goed te waarderen, moet men het een poostijd gemist hebben. Nooit heb ik dan ook beter, dan bij den terugkeer uit deze onderaardsche, doodsche verblijven, het vers begrepen, waarmede Dante zijne »Hel" besluit:

E quindi uscimmo a riveder le stelle!

Wij vonden, toen wij buiten kwamen, geen met sterren bezaaiden hemel: de Januarij-zon had gedurende ons rondtasten in het nachtelijk duister, zich aan de ochtend-nevelen ontworsteld en scheen nu als met lentegloed en lenteglans op ons neder.

V.

De arbeid, in de mijn aangevangen, wordt buiten dezelve voortgezet. Rondom den mond der putten houden een tal van mannen, vrouwen en kinderen zich bezig met het schiften, schikken en »tooijen" der uit de diepte opgeheschen steenkool. Men onderscheidt in den handel driederlei soort of hoedanigheid van kolen: de vette, de halfvette en de magere, die door den aard der brandstof zelve wordt aangewezen, en voor verschillend industrieel gebruik bestemd zijn. Het aantal arbeiders *in* de mijn te Mariemont werkzaam, wordt op 1300 begroot, en dat dergenen, die *buiten* dezelve aan het werk zijn, op 4 of 500, zoodat reeds dit enkele mijnwerk aan 17 of 1800 menschen arbeid en brood verschaft. Hadden wij in de donkere groeven een aantal sombere en stroeve tronien ontmoet, buiten de mijn, bij het vrolijke daglicht, merkten wij daarentegen, onder de vrouwen, menig gezigtje op, dat er, hoewel met kolenstof bedekt, lief en schalksch uitzag.

Ook wij hadden geen zeer oogelijk voorkomen; men bezoekt geene mijn zonder er de sporen van mee te dragen: onze handen en gezigten zagen zoo zwart als de gewelven waaronder wij vertoefd hadden. Spoedig hadden mijn gids en ik ons gewasschen en ons mijn-costuum afgelegd; maar wat men niet zoo gemakkelijk uitwischt, is de indruk, dien het grootsche en stoute, het stil verhevene, kan men zeggen, van zulke werken, welke den mensch het bewustzijn van zijne kracht en zedelijke waarde geven, in het gemoed achterlaat.

De mijnwerken zouden op zich zelve weinig te beduiden hebben, indien zij geen goed geregeld systeem van uitwegen hadden. Zoo zij niet alle in de onmiddellijke nabijheid van spoorwegen, rivieren of kanalen liggen, zijn zij toch alle, zonder uitzondering, met die groote armen van handel en nijverheid in regtstreeksche aanraking door middel van kleine ijzerbanen, die haar in eigendom toebehooren. Wanneer men op de plaatsen der ontginning het uitgebreide materieel ziet, dat voor de delving en het vervoer der bergstof vereischt wordt; het talrijke personeel aan het beheer van het mijnwerk verbonden; het aantal werklieden dat er toe gebezigd wordt, — dan begrijpt men terstond dat slechts weinige bijzondere fortuinen groot genoeg zouden zijn om de ontzettende uitschotten te bestrijden, zonder welke aan geene ontginning dier groote voorraadschuren van brandstof zou te denken zijn. In Belgie zijn de mijnen dan ook doorgaans het eigendom van naamlooze maatschappijen, en worden zij voor rekening van zulke ligchamen ontgonnen. Een raad van administratie, veelal uit vijf leden en een directeur-*gérant* bestaande, beheert de ontvangsten en uitgaven, regelt de loonen der werklieden en de prijzen der brandstof, voorziet in de aanschaffing en opstelling der werktuigen enz.: men kan zulk een raad de ziel of het brein van het mijnwerk noemen. Het ontoereikende van particuliere fondsen zou zich het meest bij den aanvang der onderneming doen gevoelen. Meer dan eens hebben de voorbereidende werkzaamheden de verwachtingen der ingenieurs te leur gesteld, hunne berekeningen doen falen, en het verlies van hoogst aanzienlijke sommen na zich gesleept. In Groot-Brittannie heeft de steenkolenmijn van Monkwearmouth, eene van de rijkste die er gevonden worden, herhaalde malen van hare aandeelhouders de zwaarste offers geeischt en hen met geheelen ondergang bedreigd; de eene zwarigheid volgde hier op de andere; er scheen geen einde aan de vreemde lagen te zullen komen. Reeds was men tot op eene ongeloofelijke diepte onder den grond afgedaald, en nog deed zich geen spoor eener tot ontginning geschikte ader op; er viel naauwelijks meer aan te twijfelen dat men zich in het terrein had vergist. Daarbij voegde zich eene geduchte opstuwing van water. Men moest zijne toevlugt nemen tot nieuwe pompwerktuigen en zich nieuwe fondsen verschaffen. Kapitalisten met minder volharding bezield dan de Engelschen, zouden gewis ontmoedigd zijn geworden, te meer nog daar onderscheidene mannen van het vak de onderneming voor dwaas en wanhopig uitkreten. Maar de heeren Pemberton, de ondernemers der ontginning, lieten zich noch door de geldelijke offers, die van hen geëischt werden, noch door spotternij, waaraan zij bloot stonden, van hun stuk brengen: zij groeven en delfden steeds voort, en zie, op eene diepte van 526 el onder den beganen grond, vonden zij eindelijk het doel van hun streven, — eene steenkoolader van eene ongekende waarde en omvang. Iets dergelijks is meer dan eens in Belgie gebeurd; men verhaalt deswege de merkwaardigste bijzonderheden. Over het geheel genomen is het lot der steenkoolzoekers echter zelden zeer benijdenswaardig geweest. Nu eens hadden de Columbussen dezer nieuwe onderaardsche wereld met den tegenstand hunner muitende manschap te kampen; dan weder wilden hunne mededeelhebbers hen niet ondersteunen; de elementen schenen tegen hen zamen te spannen; het kompas der verkregen kennis bleef plotseling stilstaan; en men zou gezegd hebben dat de natuurwetten niet meer golden of met elkaar in lijnregte tegenspraak waren, zoodat zij eindelijk hunne ontwerpen moesten opgeven. Men heeft mij daarentegen ook mannen genoemd, die, na hun vermogen te hebben uitgeput, na aan allerlei bespotting ten doel te hebben gestaan, zelven, ten einde raad, in de mijn afdaalden, om met de arbeidslieden gezamenlijk de hand aan 't werk te slaan, en bij dezen den moed te verlevendigen en aan te vuren, die bij het telkens oprijzen van nieuwe hinderpalen bezweek. Diezelfde mijnwerken, die zoo lang het geduld en de volharding der ontginners op de proef stelden, werpen tegenwoordig millioenen schats voor hunne bezitters af.

Landbouw in Algerie.

De *Akhbar*, een dagblad van Algiers, behelst de volgende opgave van de hoeveelheid koren, welke in de laatste vijf jaren uit Algerie is uitgevoerd, eene opgave, welke het bewijs oplevert van den verbazenden vooruitgang, welke de landbouw in die kolonie gedurende het genoemde tijdvak heeft ondergaan. In 1850 vóór het aannemen van de nieuwe wet op de inkomende en uitgaande regten, beliep de uitvoer van tarwe slechts 2,363 hectoliters. Zij klom in 1851 tot 107.803, in 1852 tot 608.959, in 1853 tot 516.929 en in 1854 tot 1,033,718 hectoliters. De uitvoer van garst was in 1850: 16,856; in 1851: 26 905; in 1852: 93,465, in 1853: 508,052 en in 1854: 559,048 hectoliters. In vier jaren dus is de uitvoer van koren, van ongeveer 19,000 tot bijna 1,600,000 hectoliters opgeklommen. Bij deze hoeveelheid moeten nog gevoegd worden 100,000 hectoliters die onder den vorm van meel en van beschuit naar het leger in het oosten zijn heengevoerd. Men mag het er dus voor houden, dat de uitvoer in 1854 het belangrijke cijfer van 1,700,000 hectoliters heeft bereikt.

Gemengde berigten.

Uit Petersburg wordt aan *le Nord* het volgende geschreven: »Gij weet dat de betrekking van voorzitter der akademie van wetenschappen is opengevallen door het overlijden van graaf Ouvaroff. Sedert zijnen dood is het benoemen van zijn opvolger het onderwerp der gesprekken. Men zegt dat er drie kandidaten zijn voor het presidentschap dier geleerde instelling: de grootvorstin Helena, de heer Noroff, minister van openbaar onderwijs, en baron Korff, lid van den rijksraad en direkteur van de keizerlijke openbare bibliotheek. Het uitstekende verstand der grootvorstin en hare liefde tot de wetenschap zijn bekend. Overigens zou het in Rusland niet het eerste voorbeeld zijn dat zulk eene betrekking aan eene vrouw wierde opgedragen en door haar aangenomen. Reeds onder de regering van keizerin Katharina II had de akademie der wetenschappen eene vrouw tot president, de prinses Daschkoff; en thans nog is grootvorstin Maria met het presidium van de akademie der schoone kunsten bekleed.”

Van 23 October 1853 tot 8 Junij 1855 hebben zich in de chinesche havens 36,692 landverhuizers op vreemde schepen ingescheept. Van de 133 bodems die zich met het vervoer belastten, namen engelsche schepen 16,581 en amerikaansche schepen 7526 personen aan boord. Frankrijk nam slechts met één schip er aan deel, dat 259 arbeiders van Hong-kong naar San-Francisco bragt. Van die 133 schepen gingen 65 naar Californie en 61 naar Australie. Ook hollandsche schepen dienden tot het vervoer van landverhuizers. De chineesche landverhuizing naar Kalifornie bestaat eerst vier jaren; gedurende dien tijd vertrokken 7000 Chinezen regtstreeks uit Chinesche havens naar Kalifornie. Eerst sedert anderhalf jaar begeven zich Chinezen in massa naar Australie; minstens 20,000 hunner bevinden zich reeds daar. De Chinezen betalen 45 tot 75 piasters (*f* 100 tot *f* 165) voor den overtogt, water en voeding.

In een der engelsche dagbladen leest men een berigt, hetwelk men niet zou kunnen gelooven, indien het niet in zoo vele bijzonderheden naauwkeurig werd verhaald en ook later van elders ware toegelicht.

»Onlangs werd zekere gehuwde vrouw, te York, om dronkenschap in bewaring gesteld. Een policie agent vond haar dien nacht tusschen 12 en 1 ure, in eenen toestand van beschonkenheid en volstrekte naaktheid op de straat. Zij zeide, hare kleederen om drank te hebben verkocht aan den kastelein in de Schapenbout. De getuige, die gedurende dat bedrijf daar in huis was geweest, verklaart dat zij, omstreeks half elf ure, aan den kastelein hare kousen had aangeboden voor een eene portie ale. Deze kocht ze voor een stuiver, vervolgens hare schoenen insgelijks voor eene kleinigheid, daarna hare overige kleeren en eindelijk haar hemd. Hierop trok de getuige zijn wambuis en bloeze uit om de naaktheid der vrouw eenigtins te bedekken, maar ook van deze kleeding ontdeed zij zich en verkocht ze aan den kastelein. Toen zij niets meer te verkoopen had, verzocht de kastelein haar, *naar huis te gaan*, waarop zij antwoordde: »hoe kan ik dat, in dezen toestand? geef mij iets, om mijne naaktheid te bedekken!” Maar dit mogt niet baten en, naakt als zij was, werd zij nu omstreeks ten 12 ure het huis uitgezet en kort daarna in dezen toestand op de straat gevonden door den policie-agent, die haar met een zijner kleedingstukken bedekte en naar het policiebureau geleidde.”

Kan men woorden vinden om het treffende en afschuwelijke van zulk eene gebeurtenis uit te drukken? Zoo diep kan de dranklust den mensch, eene vrouw zelfs, doen zinken! Zoo verre gaat de schaamtelooze hebzucht en de onmenschelijkheid van een kroeghouder.

Burgerlijke Stand.

Van den 8sten tot den 14den Februarij 1856, zijn alhier ingeschreven, als overleden:

Den 9den, Josephina Theodora van Leeuwaarde, 4 md. en 10 dagen.— Den 12den, Louisa Theodora Anthoinette de Graven, 1 jaar ruim.— Idem, Joseph Levie, Echtg. van Sipora Lobo, 63 jaren.— Idem, Christiaan Adolf Kerssenberg, 3 jaren.— Den 14den, Maria Anthoinette, dochter van Severinus van Lierop en wijlen Johanna Gesina Lolkes, 25 dagen.— Idem, Clasina Anthoinette Tims, 5 jaren.— Idem, William Molhoup, 3 jaren.

Publieke Veilingen.

VRIJDAG den 15 Februarij 1856.

Ter kastelenije van het Geregtshof.

Een derde in het Erf en daaropstaande Gebouwen, gelegen aan de Dominé straat, bekend onder N. W. La. C No. 32 en O. W. La. C No. 109, aankomende den boedel van wijlen C. W. Esser geb. Kalden, van welken boedel G. J. H. Kalden voor *een derde* erfgenaam is.— *f* 165.— J. C. LESSER.

Door en ten huize van den Vendumeester J. C. GOMPERTS.

Den Grond Curaçao, gelegen in de Wanika kreek, met het daaropstaande woonhuis, aankomende den boedel Benjamin a Cohen.— *f* 355.— D. KRUSE qq. SPRILLENBERG.

Scheepvaart.

Aangekomen.

Den 14 dezer, het schip *Anna Elisabeth*, kapt. Teensma, van Amsterdam.

Uitgeklaard.

Den 14den, de Eng. schoener *Defiance*, kapt. J. W. Bechtold, naar Demerarij, lading: 40 vaten Suiker 62,384 pond en 10 manden Selterswater.

Idem, de Nd. Am. brik *Pacific*, kapt. G. Fuller, naar Boston, lading: 136 vaten Melassie 17,632 gallons, 48 vaten en 47 blomvaten Suiker 84,580 pond, 13 balen Kakao 1,760 pond, 2 balen heele Koffij 400 pond, 56 vaten Lemmetjes, 100 vaatjes Tamarinde, 615 pond oud Koper en 4 pies Letterhout.

Scheepstijdingen.

Kapt. Dijkema, voerende de schoener *Clijde*, rapporteert, dat het schip *Noord Holland*, kapt. Fijn, van Amsterdam, bestemd naar Pt. *Catharina Sophia*, met verlies van den grooten mast in Saramacca is binnengevallen.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM.

Anna Arnoldina, kapt. van Wijk, adres bij Gisius & Co. Sluit 23 dezer.

Cuba, kapt. Zeijlemaker, adres bij F. P. Bouguenon.— Sluit Ultimo dezer.

Suriname, kapt. P. Reijntjes, adres bij Gisius en Co.— Sluit 4 Maart e. k.

Texel, kapt. H. J. Hubert, adres bij Gisius en Co.

Calijpso, kapt. D. R. Nolles, adres bij H. C. Levy.

Goede Verwachting, kapt. A. R. de Lang, adres bij Gisius & Co.

Noord Holland, kapt. F. C. Overeem, adres bij F. P. Bouguenon.

Willem en Carel, kapt. N. D. Steenveld, adres bij H. Degenhard.

Plata, kapt. J. H. Henning, adres bij F. P. Bouguenon.

ADVERTENTIEN.

(2206) Heden ontving ik het treurig berigt dat op den 15den December ll., na eene hevige ziekte van ruim 14 dagen, te *Amsterdam* is overleden, de WelEdele Heer BAREND KOOIJ Jz., in den ouderdom van 41 jaren. Diep betreurd door zijne nagelatene weduwe, talrijk kroost, ouders, verdere betrekkingen en allen die hem van nabij gekend hebben.

Paramaribo, den 15 *Februarij* 1856.

I. GISIUS.

Societeit DE **VEREENIGING.**

BUITENGEWONE VERGADERING op **HEDEN AVOND** te 8 ure.

[2218]

SANDTMANN & Co.

hebben per *Anna Elisabeth* ontvangen en bieden te koop aan:

Versche PROVISIEN, als:

Boter, Zoetem. en Leidsche Kazen, Westphaalsche **HAMMEN, ROOKSPEK** in *kwart* vaatjes, Saucijsjes, Rolpens, Rookworst in Reuzel, Bier in manden, **PATENT OLIE, BROODSUIKER**, Theebanket, Bitterkoekjes, fijne *Fockinck's* Liqueuren, Jenever in roode en groene kelders en in pijpen.

Nog voorradig:

Extra BORDEAUX WIJN in kisten en per douzijn, Madeira en Portwijn, **SELTERSWATER.** (2220)

De zalf en pillen van **HOLLOWAY**

gebruike men voor het genezen van zieke beenen.

Mejufvrouw Heppel te Blijth bij Morpeth, leed aan eene zware kwaal aan een harer beenen, weshalve zij de genees- en heelkundige hulp inriep van de voornaamste deskundigen in de omstreken doch zonder gevolg. Haar gestel was aanmerkelijk verzwakt en de toestand van het been was zorgwekkend. De verzwering nam sterk toe en de smart was ondragelijk. Toen gebruikte zij de zalf en pillen van Holloway, en korten tijd daarna was haar been volmaakt genezen, en hare gezondheid in den besten staat. De heer Wilkinson, drogist te Blijth, kan de juistheid van het bovenaangehaalde betuigen.

Deze *Zalf* en *Pillen* zijn alhier verkrijgbaar gesteld bij den Apotheker A. B. DE VRIES, aan de *Zwartenhovenbrug straat*, a *f* 1 en *f* 3. (2219)

Gedrukt bij **J. C. MULLER Az.**